

Brusel 22. května 2023
(OR. en)

9598/23

COHAFA 56
DEVGEN 93
CONUN 119
FIN 552
RELEX 634

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	9282/23
Předmět:	Závěry Rady o řešení nedostatku finančních prostředků na humanitární pomoc

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o řešení nedostatku finančních prostředků na humanitární pomoc ve znění schváleném na 3950. zasedání Rady dne 22. května 2023.

ZÁVĚRY RADY

O ŘEŠENÍ NEDOSTATKU FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA HUMANITÁRNÍ POMOC

1. Rada vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že se v době zužujícího se humanitárního prostoru, vleklých konfliktů, politizace pomoci a rostoucí zranitelnosti v důsledku změny klimatu prudce zvyšují celosvětové humanitární potřeby, a znovu potvrzuje své odhodlání provádět zásadovou a účinnou humanitární činnost. Na celém světě potřebuje životně důležitou humanitární pomoc více než 350 milionů lidí, což představuje více než 20% nárůst ve srovnání s rokem 2022 a více než 40% nárůst oproti roku 2021. Více než 100 milionů lidí bylo nuceně vysídleno a 43 milionů lidí v 51 zemích je na pokraji hladovění. Rada konstatuje, že v celosvětovém měřítku byla v rámci nedávných humanitárních výzev zajištěna pouze polovina nezbytných finančních prostředků, a vyjadřuje hluboké znepokojení nad rostoucím nepoměrem mezi odhadovanými potřebami a dostupnými finančními prostředky, a to i v případě opomíjených krizí.
2. Rada vyjadřuje vážné znepokojení nad mírou lidského utrpení, porušování mezinárodního humanitárního práva, ztrát na životech a ztráty lidské důstojnosti, včetně násilí vůči civilistům a úmyslného a cíleného ničení civilní infrastruktury po celém světě, například na Ukrajině v důsledku válečné agrese Ruska. Dále vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, jaké má tato válka ničivé globální důsledky, neboť prohloubila celosvětovou potravinovou krizi, a znovu opakuje, že je odhodlána podporovat celosvětové zabezpečení potravin a výživy, mimo jiné prostřednictvím Černomořské obilné iniciativy OSN a tras solidarity mezi EU a Ukrajinou.
3. Rada znovu opakuje, že EU a její členské státy hrají při podpoře humanitární činnosti na celém světě zásadní úlohu, jak dokládá zahájení fungování Evropského humanitárního fóra, a připomíná závěry z roku 2021 o sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o humanitární činnosti EU: nové výzvy, stejné zásady a bere rovněž na vědomí usnesení Evropského parlamentu z roku 2021 o nových směrech pro humanitární činnost EU.

4. Rada podtrhuje, že rostoucí nepoměr mezi humanitárními potřebami a dostupnými zdroji je naléhavě nutné řešit prostřednictvím zvýšeného úsilí v rámci třech vzájemně souvisejících a navzájem se posilujících oblastí: posílení a rozšíření zdrojové základny pro humanitární činnost, zvýšení účinnosti a efektivnosti humanitárního systému a snížení humanitárních potřeb.

I. POSÍLENÍ A ROZŠÍŘENÍ ZDROJOVÉ ZÁKLADNY PRO HUMANITÁRNÍ ČINNOST

5. Rada zdůrazňuje, že je zapotřebí v celosvětovém měřítku mobilizovat další finanční prostředky na humanitární pomoc a dosáhnout vyváženější struktury financování, která bude čerpat ze zdrojů tradičních, nových a potenciálních dárců, dobročinných nadací, soukromého sektoru a dalších relevantních zainteresovaných stran.
6. Rada bere na vědomí, že členské státy jsou odhodlány zajistit dodatečné finanční prostředky na humanitární pomoc. Rada pokročí v práci na tom, aby zajistila udržitelnější a vyváženější poskytování finančních prostředků na humanitární pomoc mezi členskými státy, a vyzývá Komisi, aby v tomto ohledu každoročně podávala příslušnou zprávu. Znovu potvrzuje kolektivní závazek EU poskytovat do roku 2030 jakožto oficiální rozvojovou pomoc nejméně 0,7 % kolektivního HND a vybízí členské státy, aby pokračovaly v úsilí o odstranění nedostatku finančních prostředků na humanitární pomoc tím, že přispějí prostředky v objemu odpovídajícím jejich finančním možnostem a zajistí, aby byl na humanitární činnost vyčleněn odpovídající podíl jejich oficiální rozvojové pomoci, například 10 %, a to na základě stávajících humanitárních potřeb.
7. Rada vybízí EU a její členské státy, aby posílily dialog a zintenzivnily svou spolupráci se zeměmi, jejichž ekonomický potenciál jim umožňuje převzít větší odpovědnost za zvýšené a předvídatelné financování humanitární pomoci založené na potřebách, zejména se zeměmi v rámci OECD a skupiny G20, a to například systematickým začleňováním problematiky humanitární činnosti do jejich dialogů se třetími zeměmi a pravidelným zařazováním humanitárních záležitostí na pořad jednání dvoustranných zasedání na všech úrovních. Nedílnou součástí spolupráce zaměřené na rozšíření dárcovské základny je podpora dodržování mezinárodního humanitárního práva a humanitárních zásad.

8. Rada vyzývá členské státy a Komisi, aby podporovaly zapojení soukromého sektoru, včetně dobročinných nadací, a vybízí k úsilí zaměřenému na budování partnerství mezi humanitárním a soukromým sektorem. Dále členské státy a Komise vybízí k tomu, aby prozkoumaly inovativní přístupy k financování s cílem zapojit všechny zainteresované strany.

II. ZVÝŠENÍ ÚČINNOSTI A EFEKTIVNOSTI HUMANITÁRNÍHO SYSTÉMU

9. Rada zdůrazňuje, že je při poskytování pomoci důležité zajistit účinnost a efektivnost s cílem optimalizovat využívání dostupných zdrojů, a potvrzuje, že je v rámci všech humanitárních krizí důležité uplatňovat přístup založený čistě jen na potřebách, jakož i transparentně a principiálně stanovovat priority. Vítá klíčovou úlohu, kterou systém OSN, zejména Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA) a další agentury OSN, hrají při zajišťování účinné koordinace a posuzování potřeb, včetně úsilí o to, aby bylo možno analýzy závažnosti potřeb porovnávat mezi jednotlivými krizemi, při propojování posouzení potřeb a plánování reakce a při zajišťování kvality prostřednictvím nezávislého dohledu, což dárčům umožní přidělovat finanční prostředky na základě potřeb.
10. Rada si je vědoma toho, jak důležité je při zajišťování účinné a efektivní humanitární činnosti kvalitní financování, tj. víceleté a flexibilní financování. Flexibilní financování umožňuje rychle navýšit rozsah reakce na naléhavé potřeby a zajišťuje operační kontinuitu v případě opomíjených krizí. V tomto ohledu Rada proto vybízí členské státy a Komisi, aby v souladu se závazky přijatými v rámci tzv. velké dohody (Grand Bargain) zvýšily svou úroveň flexibilního financování, které je definováno jako nevyčleněné nebo pružně vyčleněné. Dále připomíná závěry pracovní skupiny pro kvalitní financování, ustavené v rámci uvedené dohody, které obsahují závazek zvýšit víceleté financování humanitární pomoci o 30 %, přičemž se uznává, že víceleté financování má rovněž potenciál posílit místní kapacity a vést k lepším výsledkům pro postižené obyvatelstvo, a to zejména v případě vleklých krizí.

11. Rada si je vědoma důležité úlohy, kterou při usnadňování efektivní humanitární činnosti hrají místní a vnitrostátní aktéři, včetně účasti a vedoucí úlohy organizací vedených ženami, tím, že fungují jako subjekty zajišťující reakci v přední linii, které na daném místě působí před mimořádnými událostmi, v jejich průběhu a po jejich skončení. Vybízí proto členské státy a Komisi, aby v souladu se závazkem přijatým v rámci výše uvedené dohody, podle něhož má být alespoň 25 % finančních prostředků na humanitární pomoc poskytnuto co možná nejpřímější cestou místním nebo vnitrostátním aktérům, posílily spolupráci s místními organizacemi a zároveň podporovaly posilování kapacit a smysluplnou a inkluzivní účast místních aktérů na rozhodování ve všech fázích programového cyklu, a oceňuje pokyny Komise týkající se lokalizace.
12. Rada zdůrazňuje potenciál, který pro zajištění účinnější a efektivnější humanitární pomoci má humanitární logistika. Vybízí členské státy a Komisi, aby v zájmu dalšího zvýšení efektivnosti humanitární činnosti využívaly inovativní přístupy, a to i prostřednictvím rámce vytvořeného na základě tzv. velké dohody. Vyzývá humanitární sektor, včetně dárců, aby nadále rozvíjel a podporoval strategický přístup k logistice.

III. SNÍŽENÍ HUMANITÁRNÍCH POTŘEB

13. Rada se domnívá, že nejúčinnějším způsobem, jak v konečném důsledku vyřešit nedostatek finančních prostředků na humanitární pomoc, je snížit míru humanitárních potřeb. V této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba se udržitelným způsobem zabývat základními příčinami prostřednictvím posíleného uplatňování přístupu založeného na propojování humanitární, rozvojové a mírotrvorné činnosti, přičemž je zapotřebí spolupracovat v rámci přístupu „tým Evropa“ a v souladu mimo jiné se závazky uvedenými v prohlášení poskytovatelů humanitární pomoci ohledně klimatu a životního prostředí.
14. Rada konstatuje, že primárním faktorem způsobujícím vznik humanitárních potřeb jsou i nadále ozbrojené konflikty a že k ukončení lidského utrpení jsou zapotřebí politická řešení. Znovu opakuje, že je důležité pokračovat v úsilí v oblasti předcházení konfliktům, mediace a inkluzivního budování míru, a podtrhuje, že ve vztahu k humanitární diplomacii je zapotřebí uplatňovat systematictější a koordinovanější přístup.

15. Rada zdůrazňuje, že je důležité důsledně zabezpečit, aby ústředním bodem vnější činnosti EU bylo respektování a dodržování mezinárodního humanitárního práva a aby bylo toto právo prosazováno všemi dostupnými prostředky, a poukazuje na to, že prvořadým úkolem je respektovat a chránit civilní obyvatelstvo v souladu s mezinárodním humanitárním právem, zachovat humanitární prostor a zajistit bezpečnost a ochranu humanitárních pracovníků. Dále klade důraz na to, že je nutno zajistit vyvození odpovědnosti za porušování mezinárodního humanitárního práva.
16. Rada zdůrazňuje, že je nutno odvrátit vznik humanitárních potřeb a snížit je prostřednictvím přístupu založeného na propojování humanitární, rozvojové a mírotrvorné činnosti, přičemž je třeba řešit základní příčiny krizí, investovat do snižování rizika katastrof a připravenosti na ně a zároveň uplatňovat přístup zohledňující genderové hledisko a včas posilovat odolnost osob v nouzi a současně zachovat nediskriminační základní sociální služby, a to i pro ženy a dívky, zejména v případě vleklých a politicky složitých humanitárních krizí. V této souvislosti Rada vybízí k tomu, aby byl mezi humanitárními subjekty a subjekty působícími v oblasti míru a rozvoje, zejména mezinárodními finančními institucemi, veden intenzivnější dialog s cílem zabezpečit dlouhodobé flexibilní a reaktivní financování rozvoje zaměřené na zajištění stabilizace a angažovanosti v nestabilních a konfliktem zasažených státech, které čelí naléhavé humanitární situaci.
17. Rada znovu opakuje, že stále výraznějším faktorem způsobujícím vznik humanitárních potřeb je změna klimatu. Vybízí členské státy a Komisi, aby v zájmu toho, aby bylo možno na humanitární krize vyvolané změnou klimatu lépe reagovat, prozkoumaly možnosti, jak prostřednictvím stávajících ujednání o financování maximalizovat účinek všech toků financování.
18. Rada uznává, že při předcházení akutním humanitárním dopadům nebo při snižování těchto dopadů je důležité jednat s předstihem před tím, než se předpokládaná rizika zhmotní a způsobí plně rozvinuté humanitární krize. V této souvislosti a v souladu s iniciativou generálního tajemníka OSN nazvanou „Early Warnings for All“ (*Včasná varování pro všechny*) (EW4All) zdůrazňuje, že v zájmu snížení humanitárních potřeb je zásadně důležité zintenzivnit anticipační činnost, mimo jiné tím, že se posílí synergie mezi humanitárními subjekty a subjekty působícími v oblasti rozvoje a klimatu.